A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÓL *Szombaton* 12. *Aprilisben.* 1788.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' nevezetesebb és ujjabb híreknek rövid Summája.

A' múlt hónapnak 27-dikén ismét 4 milliomok, ugy mint harmadfél milliom ezüst, és másfél milliom aranyban küldeték-le a' Tábothoz, az alább már jelentett rezen kivül. — Edgy Politikus azt kérdi a' napokban a' másiktól: miért hogy a' Muszkák olly nagyon késedelmeznek, holott már a' más Frigyes részről nagy serénységgel folytattyák a' munkát? 's azt feleli ez: a' mi a' rostába maradott) — — — — —
— — — — — — —

— — — — — — —

— — — — — — —

— — — — — — —

— — — — — — —

— — — — — — —

— — — — — — —

— — — — — — —

Azonban a' Muſzka hadi dólgok kéſedelmének közönségeſebb okait alább lehet ſzemlélni; láſsuk a' Bétsi Hadi-Tanáts-ſzék által ki-adott bizonyos hadi-történeteket.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(**) Tóth-orſzágból a' m. hónapnak 30-dikán kóllt jelentés-ſzérént mintedgy ezer főből álló Török Sereg, ollyan tzéllal, hogy a' Gradiskáner Regementnek bal-ſzárnyánál lévő Falut *Dubocsátzot*, és azután a' Bróder Regementnek jóbb ſzárnyánál ſekvő *Simegy* és *Sbieg* nevű Falukat el-prédáljon; a' Száva folyó vizén tull lévő O Sántzba ágyúkat ſzegezvén-ki, azoknak lövöldözéſe alatt edgynéhány hajókra rakodék, és a' Száva-vizén által indula: de a' Grádiska Regement Oberſtlájdinántja *Bródánovits* Úr olly derék óltalommal álla ellent; hogy a' viznek felén innen nem jöhetvén, kénſzerittének viſzſza-hajókázni. Máſodſzor-is próbálták a' Törökök az által hajókázáſt; de akkor-is, nem tsak a' viz közepéből viſzſza verettenek, hanem a' mi ágyúink által a' Török ágyúknak halgatás parantsoltaték. Melyhez hé-

peſt

pest látván a' Törökség, hogy már a' Sántz fokai-is ugy el-volnának lövöldözve, hogy azokban-is bátorságos maradás nem lehetne; le-tevék által-hajókázó szándékjokat. Ezen tsatázás és lövöldözés tartott reggeli 7-órától fogva, estvéli 5-óráig, melyben a' mi Tiszteink a földel töltött Sántz-kosárok megé, ollyan vigyázva rendelték vala el katonáikat, hogy leg-kisebb kár sem esett bennek: ellenben a' Törökök közül 30-an estenek-el, és igen sok sebesíttettek-meg. A' közelebb lévő faluba viszsza húzván magát a' Törökség, hagytanak az ágyúknak és 4 nagy hajóknak őrizetére egy Komandót, melyet látván *Brodánovits* Ur estvéli 6-órakor, 80 emberrel két tútajokra ülvén, a' Száván által-ment, és az őrizetre maradott Törökséget el kergette, 3 nagy hajókat el fogván azokkal szerentsésen viszsza-jött. Itt 8 Törökök estenek-el, az ágyú-tsőket pedig a' szaladó Törökség ló-háton vitte-el, kerekeit és egyébb készületeit ott hagyta. — A' Bánátusból jött jelentés-szerént az ugy nevezett szabad Sereg, igen sok ki-ütéseket tészen a' Török-földre, és többnyire mindenkor szerentsésen; nevezetesen a' m. hónap' 30-dikán, a' *Kórulna* szorosS helyeiben, 17 Belgrádból szendtére igyekező szénával meg-rakott szekerekre ezen szabad Sereg béliek rá ütvén, a' kisérő Törököknek nagy részét le-vágták, a' tobbit el kergett-ék: 15-pár ökröket, 4 Lovakat, és az el-esett Törökoknek fegyvereit *Homolitza* névü Faluba szerentsésen bé-hoztanak, a' 17 szénás szekereket pedig ott a' szorosS úrákban el-égették. (**)

Stanislaus vólt Lengyel Királyhoz az Elizéumi mezőkre küldött Politikus Levél.

Lengyel-országnak magában meg-hasonlása egy ollyan tárdj, mely a' Politikusoknak sok előre néze-

fekre okot szolgáltatott: maga a' Lengyel Király a' Muszka Udvarhoz hajlandó; a' Fö rendeknek nagy része a' F. Tsászárnak, más része a' Portának barátságát kivánná; egész *Litkau*, és más Vajdaságok a' Prusszus Királyal tartanak: ezen sok-felé vonások nagy nyughatatlanságot okoznak az Országban, mindenik rész résen tartja a' fülét, hogy a' hamu alatt lévö Politikusi tüz fel-lobbanván, a' maga pártossaival Zászlót emelhessen: söt Ángliának és Frantzia-orszának része van a' Lengyel hasonlásokban: egy szóval illyen forma állapotban vóltanak a' Görög-országi Szigetek mikor a' Mátzédoniai Filep Király kezére akadtak. — Most Europának Politikája Prussiára szegezett szemekkel azt kérdi: Valyon a' frigyes Udvarok a' Török Portától lejendö foglalásokat akadályoztatás nélkül el-végezhetiké? Hát Prusziának kára vagy kivánsága honnan pótoltatik-ki? Erre a' Politikus jövendölök azt felelik? hogy — Lengyel-országból. Ez hát egy ollyan Ország, mellyböl a' többinek rongyosságát ki-akarják földozni, mellyböl a' mérö Serpenyönek egyenlö nehézségét ki-kell pótolni. Szomorú jövendölés! — — Frantzia-ország kötelenségböl tsendesen nézi a' Török háborunak ki-menetelét; Ánglia pedig nyugodalmason nézi a' magától készittetett Politika kerekeinek sebess forgását, de mondhatom néked *Stanislaus*! hogy ha az Anglus kerekeknek készitésére Lengyel matéria is fordittatik; félö hogy el-törik a' rugó, és a' kerekek forgása meg-fog állani: külömben az Angliai atzélból készült rugó nem törik igen könnyen, Alig lehet hinni, hogy Lengyel-ország ez-úttal épségben maradjon — a' Prusszus Király birodalmainak széleit nem lehet másutt terjeszteni,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ha-

hanem tsak Lengyel-ország-felé ez az Ország 3 hatalmas Monárkhiák közé vagyon rekesztve, erőtlen, egyenetlen, nem élég vigyázó: ha láthatnád *Stanislae* azon Országnak, mely tégedet annak idejében nem tudott illendőképpen meg-betsüllni mostani keserves állapotját; újjra meg-hálnál rajta-való keserüségedben.

Az ujjabb Levelek-szerént öszve-szedett nevezetesebb elegyes Tudósitások.

Nagy Kálló 30. *Mártzii*: „ Azon 328 vállagatott főből álló ujj-katonaságnak második és utolsó része, mellyet a' N. Hajdú városiak az ő Fejedelmek' és Hazájok' hivséges oltalmazására nem tsak önként ki-állitottanak, hanem Paripával és minden szükséges hadi-eszközökkel fel-is ékesitettenek, ezen hónapnak 1-ső napján *Vurmzer* Sergebéli fő Hadnagy *Füleki* Ur vezérlése alatt indittanának a' Táborhoz, hól minnyájon a' *Vurmzer* Sergéhez ragosztatnak. Lévén pedig a' Hajdú Városoknak ő Felségétől edgy másod Kapitány, edgy all-Hadnagy és 3 Tsászár Kadétoknak ki-nevezésekre való engedelmek; másod Kapitánynak nevezték a' fő Hertzeg *Toskána Jósef* Sergebéli fő Hadnagy Gróf *Kolonits* Urat; kiis a' *Vurmzer* Sereghez által-mégyen; All-Hadnagynak a' *De-Vins* Sergében vólt Káplárt *Györfi Mihály* Urat; ki a' *Toskána Leópold* Sergéhez mégyen — Tsászár Kadétoknak: *Gentsi Ferentz*, *Oláh Jakab*, és *Petykó Mihály* Nemes ifjakat; kiknek választás adatván, hogy kinek mellyik Sereghez tettzik, ahoz mehessenek, *Gentsi Ferentz* a' Tsászár Magyar Lovas Sergéhez, a' más ketteje pedig a' *Vurmzer* Sergéhez menének. — A' napok-

ban 46-ezer máſa réz-pénz vitetett hajón Bétsből a' Tábor-felé; moſt 2 márjáſt érö darab ezüſt-pénzek vagynak feleſs-ſzámmal a' forma-ſajtoban; mellyek rövid idön forgásba mennek. — *Szutsovából* a' múlt hónapnak 15-dikén költ Levél-ſzerént Obeſt-Lájdinánt *Koſztolányi* edgy oſztály *Erdödi* Sergebéli Húſzárokkal és edgy Kompánia Oláhokkal *Littenmáréig* már ekkor bé-hatott vala. Major *Bintzfeld* pedig edgy oſztály Székely Huſzárokkal, 2 Kompánia gyalogsággal és 6 ágyúkkal *Stupáiból* bellyebb mozdúlt Bájába, a' honnan Niámtz-felé ſzándékozik. — A' mely Török háza-népével edgyütt Kotzimból Tsernovitzba ál'al-ſzökott vala, ottan Puſpök *Doſoftei Tsireſzkúl* által meg-kereſztelteteven, a' Görög Vallásra álliot; mely a' *Mahumed* követöi kozzúl igen ritka példánk. — A' mi Bétsben mu'atazó Törökjeink máng-is féire vágot kontyal dohányoznak Bétsben a' Török fö-tzimerüt Kávé-házban; ſenki tsak azt ſem veti ſzemekre; miért járnak vereſs-farkú ſárgu-pipusban. De bezzeg jaj a' Serviſban és Bosniában lakó Kereſztény Török Jóbbágyoknak. Ezeknek ſzenvedéſek és meg-ſzünés-nélkül való félelmek ki magyarázhatatlan; hátúról jönek a' Tsatázásra ki-indult Török Sergek, kik ezeket, miat a' *Mahumed'* vallása ellenségit ugy nézvén, minden tekintet nélkül puſztitják; innen a' F. Tsáſzári oſtromló Nép utvén tüzelö erövel a' koztok lévö vakmerö Török ellenségre, ezek mindenüt az égés ſzomſzédjában lakó *Uhálégonak*; és olyan ártatlan *Góják*; kik tsak azért buntettetnek, mivel a' *Darvak'* veſzedelmes Társaságában találtattak. A' hól még a' tsaták el-nem kezdöttenek-is; már tsak ott-is ſokoknak el-hordazhatat-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

tatlan, a' magok hazafiaiktól való, Kereſztényi név után járó gyanús boſzſzú-állás. Az iratik, hogy csak Serviában közel 40-ezer Kereſztény lakoſok találtatnak ollyonak, kik a' mi fegyveres népünknek be-érkezésével a' Török ellen fegyvert fogni kéſzek, és réſz-ſzerént fogtanak-is már, majd el-vállik igéretekben hüségeſek léſzneké? — Még pedig minden orán el-vállik; mert a' mint a' közönséges tudóſitáſokból értjük, ezen hónapnak 5-dikén, (nagy vala el-rendelve) a' leg-nagyobb tüzet akádó tsatázáſok el-kezdöttenek vólna, ha az időnek, és az azáltal okoztatott sáros utoknak miatta a' nehéz *Artilleria* a' Táborhoz érkezhetett vólna; de még a' Várfalait rantó nagy ágyúk, és azokhoz tartazó göllyóbiſok többnyire mind az útban lenni mondatnak; mellyeket moſt olly Serénységgel költeztetnek, hogy ezen hónapnak 15-dikén a' közönséges tsatához kezdheſsenek. — Azt irtúk vala edgyik levelünkben, hogy a' Nagy Vezér fogná magával el-hozni a' F. Ts. és K. Konſtántzinápolyban vólt *Internuntziuſt* B. *Herbert* Urat; de moſt edgy ſzová be-vehető Tudóſitásból értyük, hogy a' Konſtántzinápolyi Frantzia Követ; ki Konſtántzinápolyból (az oka nem tudatik miért?) viſzſza ment, B. *Herbert* Urat-is Márséliába vitte magával, a' Muſzka Követ pedig még is a' 7-toronyban lenni mondatik. — Tsudálatos, azt irja edgy Politikus, hogy a' Muſzka réſzről olly gyengén és kéſedelmeſen folynak a' dólgok, hólot leg-elöbb-is ezek vetettenek ſzikrát a' Török tüziporba. Ennek titkoſobb, 's talám a' Kabinétok' *firhangja* alatt lappangó okát nem a' mi dólgunk keresni; de ha a' héten edgy *Péterváradról* érkezett Kurir ſzovának hihetünk, itt a' drágaság, a'

pénz-

pénznek sűket hangja, az előre el-nem készült és a' terhes utak miatt el-maradott Ártilleria-is okozhat valamit; mert ezen Kurirnak szova szerént; Kersonésusban olly nagy az éhség, hogy a' Muszka Udvarnak 3000 Népnél többet ott tartani nem lehet. Pétervárában ujság az ezüst és arany; mind Pappiros a' pénz, és már tsak itt-is 14 kr. edgy font hus; *Márs* ellen támodott *Czéres*. Hát hogy B. Herbert Urat el-botsátották, a' Muszka Követet pedig máig-is fogságságban tartyák a' Törökök, még-is azonban a' leg-nagyobb erőt és dühösséget ellenünk és nem a' Muszkák ellen forditják, hól sekszik ennek az oka? azt kérdi edgy más Politikus — Spanyól és Frantzia-országokban — azt mondja a' másik; de mit tartazik a' dólgoknak el-rejtett oka nyomozása a' mi *Kurirunkra*; lássúk a' történt dólgokat.

A' F. Tsászár Futokról Pétervárába kőltezett által; és az iratik, hogy nem régiben olly különös Isteni godviselés tapasztaltaték ő Felsége körül; mely-szerént midőn a' napokban edgy Helységet maga körül-nézett vólna, alig mene-ki a' Faluból, hogy edgy néhány pertzentések múlva 2 Török ágyú-góllyóbisok jövének azon faluba; mellyek által 3 emberek életektől fosztatának-meg — Sőtt a' fő igazgató Vezér *Lásci* Ur' tábori Paripájáról-is azt irják némellyek, hogy már lett vólna ollyan szaladó állapotban, mely-szerént, mihelyt vitéz Urat minden sérelem nélkül bátorságos hellyre vivén megállott vólna, tsak el-dőlt 's mozdúlhatatlanná lett. — Három napoktól fogva a' Bétsben keringő Német Levelekben suttogtatik, hogy edgy tsorda Török Belgrádon alól mint edgy 2 mért-földnyivel, edgy F. Tsászári mint edgy 2000-ből álló népre véletlenül

rá-

rá-ütvén, ezeket mind le-apritotta vólna; az egy Generálig; ki kemény sebbe esvén bátorságos helyre jutott. A' Törökök számát itt 6000-re a' miéinknek pedig 2000-re vetik. Itt szükség már meggondolni a' mi Olvasóinknak, hogy az Ujságiroknak könnyebb pennával 2000 embert 's többet-is levágni, mint a' Töröknek; azért egy kis várakozás nem lészsz talám unalmokra az Olvasóknak, mig ezen történetrôl világosabban tudósittatunk. — A' Velentzeiek, a' mint már irtuk vala Egyrészre sem hajloknak akarnak vala ezen háborura nézve maradni; de a' Törökoktôl már ezek-is annyira ingereltettek, hogy, a' közelebb jött Levelek-szerént, hadat izentek a' Török ellen. A' minapi méreggel meg-vesztegetett fustos bus és bor nem jó-izün esett vala ezeknek. — A' Skutari Basságról minden Tudósitások azon egyezznek meg, hogy ez hasonló képpen útban vólna már a' Keresztény Tsászári Udvarak mellett a' Török ellen ki-mért tsata mezején meg-jelenni, sôt némely közönséges levelek-szerént, a' Magyar Táborról már egy fô Vezér-is küldetett vólna ezen Basához (kinek némellyek nevét-is nevezik) azért, hogy ennek munkáiban segitségül lehessen. — A' Serviai Keresztyének, kik a' Porta uralkodó jármát örömest ki-vetnék nyakokból a' mint egy tudósitásból olvassúk, észre-vévén, hogy az ujj *Tefterdár* 1 ezer 3 száz Jantsárokkal Belgrádnak nagyobb erösitésére igyekezném; egy *Kokfa* nevû Fô Görögnek elöl-járása alatt, mintegy 4 százan fel-fegyverkezve, egy erdöbe, egy Konstántzinápolyból Belgrád felé menö gödrös-út mellett elrejtvén magokat; mikor a' *Tefterdár* az elôre-küldött lovasok után maga-is népével a' gödrös-útban

jö

jó reggel el-érkezett vólua; edgyenként jó-moddal tzéíba vévén a' Törököket, hirtelen igen sok Jantsárt magával a' *Tefterdárral* edgyütt el-ejtettenek: a' többi Törökség meg-remúlvén el-kergettetett, és igy azon Kerefztyének sok lovakat, kósz pénzt, Belgrádi Basának fzólló Leveleket prédáltanak-el, és azokat Péterváradra küldöttek. Az illyen el-fogott leveleknek nem igen hifznek a' mi Tifztjeink, nehogy valamely Basa által meg-tsalattafsanak.

Edgy Bukovinai Levél. A' múlt hónapnak 12-dikén 4-hellyeken edgyfzersmind rukkoltak-bé Móldovába a' mi Sergeink: Gróf *Nemes György* a' Székely Hufzárok Oberftlájdinántja, 2 Kompánia gyalogsággal és edgy ofztály Székely Húfzárokkal Bájába; Oberftl. *Kofztoláni* edgy Komp. gyaloggal, és egy Ofztály *Gréfen* Húfzárokkal Littenmárába; Obefter *Fábris* Ur hafonló Sereggel Dorohójba; Major *Képíró* Ur pedig Botutsánba mentenek. A' Törökség ezeknek el-érkezésével minden ellent-állás nélkúl el-fzaladtanak, a' Móldovai lakófok pedig nem tsak örömmel fogadták a' mi népünket, hanem 9 Ispányokat (*Ifzpréáfzki*) válafztván magok közúl, a' F. Tsáfzár hűségére, azon emlitett Staab Tifztek hallattára és gyönyörüségére önként meg-esküdtenek. — *Zengben* ezer, *Karlóbagóban* pedig 5-fzáz fóból álló katonaság fekfzik ezen hellységeknek óltalmazására.

Edgy Bukurefti Tudófitás-fzerént Markéli Ur, a' ki Báró *Metzburg* hellyett a' Vajdánál követi hivatalban vala; eddig ugy tartatott mint fogoly: most pedig engedelmet nyert a' Tsáfzári Tartományokba való bé-jövetelre. Sót midőn Brafsoba kéred-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

redzett vólna, a' Vajda elegendö kisérö Serget rendelt számára. Ugy vélekednek ezen dólog iránt, hogy a' Vajda ezt a' Porta parantsolatjából tselekedte; tudván más-felöl, hogy Báró Herbert Ur-is Konstántzinápolyban maga szabadságát meg-nyerte. Ezen nem mehetnek-el a' Politikusok; titkos statéria.

Bétsi Történetek és hirek. Edgy vassal kereskedö Bétsi lakos, ki a' maga gazdagságaira nézve tehetös ember vala, a' múlt héten 3 nap edgy-másután a' szégyen köven álván, most a' többi gonoszévökkel edgyütt az uttzákot sepri, és azt is fogja, ha-él 5 esztendökig seperni; de vallyon miért? Ez edgy más magánál sokkal szegényebb embernek 4000 forintjával adós lévén, hozzá megy nem régiben az ö Hitelezöje, 's azt mondja néki: Barátom! én a' 4000 forintról adott tanú-bizonyság-levelet elvesztettem; de vagyok ollyan reménységben, hogy te azt nem fogod tagadni, hogy nékem azon pénzel adós ne vólnál; azért kerlek fizesd-meg; mert szükségem vólna reája. Ezen meg-örvendvén az Adós, kezdi hamissan erösitteni, hogy ö már rég meg-fizetett vólna néki. A' Törvény eleibe kerül a' dólog, 's itt-is meg-esküszik hamissan, hogy ö meg-fizetett; a' honnan a' másik minden puska-szö nélkül el-veszti a' 4000 forintját. Midön már edgy darab idö tölt vólna ezen dólogban, történetböl rá-talál a' Hitelezö a' Tanú-levélre, 's viszi a' Törvényszék eleibe, hól már az Adós le-tette vala hitét, hogy meg-fizetett. Az igazság napfénye eleibe kerül a' hamis-hit; mellyet a' fenn emlitett büntetés nyomba követe- Az efféle történetek gondosságra tanitják a' Hitelezöket, mind addig, mig a' Keresztények

nyek Tárfaságában azok a' gonosz lelküségek meg-nem szünnek, mellyektől edgy természet világánál járó jó-szivű Khinai Pogány irtózik. — Bétsből és Bétsben keresztül takarodik a' hadi-nép le-felé szünetelen. A' múlt hétfőn a' Laudon Serge indula-ki innen; ma megint edgy más Német Gyalog Sereg.

Erre a' kérdésre hogy: *Aprilisnek* 6-dik *napja miről nevezetes?* azt feleli edgy Bétsi Német Ujság levél; arról; hogy ezen napon hólt-meg *Korvinus Mátyás* Király, ama nagy *Hunyadi Jánosnak* fia, a' ki a' maga érdemein kivül, melyeknek örök emlékezete vagyon a' Magyar Hazában; tsak az Attya viselt dólgaiért-is meg-erdemlette vólna a' Magyar Koronát, mellyet a' Törökök ellen olly vitézül óltalmazott. Ez a' halhatatlan emlékezetű Király, ha a' reménylett Tseh-országi Királyi Székben nem ülhetett-is, legalább Morvát, Silesiát, Lusatziát meg-hódolván, Austriát-is edgy ideig 3-dik *Fridrik* Tsászártól el-vette vala. A' mellett hogy gyözhetetlen vitézségü ember vólt, szeretre a' Tudományokat-is; már Budán igen szép Könyv-tárt (*Bibliotékát*) állitott vala-fel, mellynek az akkori Török háború által lett el-pusztulását annyival inkább sajnálják a' tudósok, mennyivel ritkább és drágább eredeti Görog kéz-irásokkal vala rakva.

A' nagy *Fridriknek* jelenti egykor jó-kedvében edgy Tisztje, hogy az őrizeten lévő katonák kozott edgy Káplár, a' ki külömben jó reménységü szép ifm ember vala, 'sebbeli Orája nem lévén, edgy góllyóbist viselne az Óra-lántz végén. El-mosolyodik rajta a' nagy *Fridrik*, és fétálás közben megmutattatván magának azon Káplárt, hozzája fordúl

és

és igy szóll néki: Tenéked derék katonának kelletik lenned, hogy a' Kápári fizetésből Órát viselhetz. En igyekezem, felel a' Káplár, F. Uram azt a' nevet meg-érdemleni azon-kivül is, hogy Órát viseljek. A' *Király* a' *maga drága köves arany Óráját meg-tekintvén.* — Az én Orám, igy szóli, négyet mutat, látsuk ha edgyeziké a' tiéddel? *a' Káplár húzván-ki a' góllyobiszt igy szóll*: Az enyim se 4-et se 5-tet nem mútat, hanem mutatja azt a' hatált, mellyet Felségedhez való hivségből várok, hogy arról el-ne felejtkezzem. Hogy azon életednek, mond a' Király, mellyet érettem le-akarsz tenni, némely óráit meg-tekinthetsed; ezt az arany Órát néked ajándékozom. Igy nyeré-el az óralántzon góllyóbiszt viselő Káplár a' *Fridrik* arany óráját.

A' Móldovai Bóérok meg-látván nem régen, hogy edgy bátor szivű Tsászári K. részen való ember, jó markos legényekkel a' Török-földre ütvén, onnan sok Török-lovakot el-hajtana és prédálna; azt gondolták, hogy, már a' várt katonaságnak ezek elöl-járói volnának, melyre nézve ezeknek a' Török-lovak fogásában segitségül valának: De meg-tsalattatának a' Bóérok, mert azon ember újjra be-ütvén a' Törökök-földére lovakért; a' Fotitsani Basa által ki-küldetett Arnótak mezitelen kardal várják vala és el-fogyván ötet legénnyeivel edgyütt kénszeriték hogy azon, Bójérokat, kik a' lovakra vezették őket, név-szerént adnák ki, hogy azok is Fotitsánba vitessenek. Ekkor azon bátor szivű ember az erszénnyét ki-vévén, kezde az Arnótokkal alkudozni a' maga életéért, azonban intvén szemmel

a'

a' maga leg'nyeinek, azok az Arnótok fegyvere el-ragadván, sokat közüllök le-vagdalának, és prédált lovakat szerentsésen el-hozák.

Elegyesebb Hirek.

Azt ólvasuk edgy Bétsi Levélbül: Minthogy Erdélyben a' múlt esztendőben a' hernyó miatt igen kevés Káposzta termett vala, tehát rendelés tétetett, hogy a' Marosson üresen visszza-menő Sóshajókban 20 ezer veder savanyó gyalúlt Káposzta vitessék-fel Szegedrül a' Hadi nép számára. — Ami nagy nevű Vitéz Fő-Vezér *Alvintzi* Urról az iratik, hogy Triestbe mégyen; de még a' tőbb környüllállásait, és okát ezen úttyának nem tudjúk. — A' Triestbül nem régen el-indúlt Muszka hajós Sereg, a' mint iratik, edgy Török hajót fogott-el, és *Fakupnak* meg-vételében 300 Törökök estenek-el. — Károlyváron edgy Fogoly Török azt beszéllette, hogy az Austriai Sergeknek győzedelmekre sokot szólgálnak a' dobok, sipok, trómbiták és más tsengő músikák; mert a' Török-lovak azokhoz nem szokván a' zabólával igen keveset gondolnak. — A' Bétsi Tsizmadiákkal edgy Kontraktust kötött a' Hadi-Tanáts, hogy mennél hamarább 60 ezer bakkantsot, 30 ezer Magyar-tsizmákot és 4 ezer útazó sarukat készittsenek; mellyek kéttség-kivül az ujjonon állitandó szabad-Sergek számára lésznek. Azonban a' minden-napi példák bizonysága szerénti ki-ki által látván azt, hogy a' Törökök ellen a' Magyar Huszárság leg-hatalmasobb viadalmi ezköz, ezeknek számát minden módon sokosittani igyekeznek. — Ha edgy follyó vizen-túl a' Sántz-ások' óltalmára vigyázó-nép meg-értvén, hogy jő az ellen-

ség

ség és a' velek lévő Hadnagy parantsolatjára a' fegyvert (hogy a' sajka el-ne merüljön) el-hányván, hirtelen 15 edgy sajkába ülnének, és edgy Jantsár övig ugordván utánnak a' vizbe, sajkájokat egyedül a' parthoz húzná, ott a' Hadnagy üstökét meg-kapván ki-rántona és fejét venné; ha más 5 Jantsárok ugyan ezen sajkabélieket mind rendre fejelnék azon kivül, hogy valamellyik kardat rántana szép hadi-hir vólnaé ez? feleljen-meg a' hóltak' országában lévő Hadnagy *Trautman*. En magam részéröl elöbb pennámmal szúrtam vólna-ki ezen Jantsárnak a' szemét, hogy sem illy gyalázatoson vesztem vólna-el. *Sapientia pauca.* — Midőn az Erdélyi katonaság tettetné magát, mintha Foksán nevü Török faluba szándékoznék bé ütni; a' Foksani Törökség között igen nagy zenebona támada, némelyek szándékoznak vala el-szaladni, mások magokat megadni, mások ellenben hóltig óltalmazni magokat, és igy a' fel-lázzadott Pogányság edgyik részen sem tud vala meg-edgyezni; azonban sokan találtattak közöttök ollyanok, kik ezen villongó időt haszonra kivánván forditani, és akarván a' zavaros vizben halászni, a' fobb házakba bé-rontnak vala, onnan minden drága portékát, és nevezetesen pénzt erővel elvesznek vala, sok házakat fel-gyújtnak vala, és igy Foksánnak nagyobb része minden fegyver zörgés nélkül, a' tulajdon benne lakók által porrá és hamuvá változék. — Hogy a' Törökök-is a' hadakozást a' Nagy Istennek (*Halla*) nevében igyekezik kezdeni és follytatni; meg-tettzik azon könyörgésből, mellyet a' Török Fő-Püspök (*Mufti*) azon alkalmatossággal, midőn a' *Mahumed* Proféta Kires Zászlóját, edgy Álkoránnal edgyütt a' Nagy Vezérnek által-adta vala, mondott: mellyet a' benne gyönyörködők kedvéért ide tettünk.

Athzemnek a' Török Fö-Vezérnek meg-szentelésére, a' Keresztyének ellen-való hadba indulásakor.

A' minden irgalmasságok Attyának Istenének nevében! — Mi tenéked bizonyos gyözedelmet jövendölünk; botsássa-meg az Isten a' te tselekedett, és tselekedendö büneidet; töltse-bé a' maga kegyelmét te-benned, és vezéreljen tégedet az igaz útra. Ö boszullja meg a' Keresztyének' gonoszságát, a' kinek segedelmében a' te kezeid, és azoknak kezei kiket te vezérelsz, erőt találjanak, ö az igazán hivöknek (*Muzelman*) segittsére, láthatatlan Sergeket küld az égböl; mert tsak ö egyedül igaz és hatalmas! Imé nagy Isten! a' Te szemeid elött le-tészszük ezen Szent Könyvet, (*Alkorán*) és fel emeljük ezen Zászlót, mellyet gyözedelmednek jeléül a' Te Követed Mahumed minékünk hátra hagyott: ezeket ajánljúk a' Te óltalmazásod alá; védelmezzed ezeket a' Te és a' mi ellenségeink ellen, kik ezeket meg-vetvén, minket a' mi atyáink' örökös határiból ki-akarnak kergetni. Oh Te számtalan vétkeknek meg-botsátó Istene! Oh Te minden hatalomnak Istene! A' Te hatalmadt-szerént, mellyel az egész világnak fel-fuvalkodását meg-alázod; rontsad-meg a' mi ellenséginknek ránk törö szándékát! Te Uram egyedül való Isten vagy, kihez hasonló valóság nem találtatik; légy irgalmas a' Te Követednek Mahumednek, és az ö Követöinek Amen. Ditsöittessék az egész Világnak irgalmas Istene Amen. Lám hogy a' Törökök-is emberek.

Sz. S.

BCU Cluj / Central University Library Cluj